

**ÚRAD PRE REGULÁCIU
ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKÁCIÍ
A POŠTOVÝCH SLUŽIEB**

Vyhodnotenie

**verejnej konzultácie k návrhu zmeny Prílohy k plánu
využitia frekvenčného spektra pre frekvenčné pásmo**

1710 – 1880 MHz

V Bratislave 06.08.2018

Vysporiadanie pripomienok k verejnej konzultácii k návrhu zmeny Prílohy k plánu využitia frekvenčného spektra pre frekvenčné pásmo 1710 - 1880 MHz.

Svoje pripomienky do verejnej konzultácie zaslali nasledujúci prispievatelia:

P.č.	Názov / meno účastníka verejnej konzultácie	Poznámka
1	Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava	ďalej len „Orange“
2	Slovak Telekom, a.s., Bajkalská 28, 817 62 Bratislava	ďalej len „Slovak Telekom“
3	SWAN Mobile, a.s., Borská 6, 841 04 Bratislava	ďalej len „SWAN“
4	O2 Slovakia, s.r.o., Einsteinova 24, 851 01 Bratislava	ďalej len „O2“

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „úrad“) dňa 22.06.2018 zverejnil verejnú konzultáciu k návrhu zmeny Prílohy k plánu využitia frekvenčného spektra pre frekvenčné pásmo 1710 - 1880 MHz. Vyhodnotenie doručených príspevkov je uvedené v nasledujúcej časti dokumentu.

1. Frekvenčný cap

Orange: Orange sa stotožňuje s názorom úradu, že trh mobilných elektronických komunikácií v Slovenskej republike je v súčasnosti saturovaný, dostatočne otvorený a konkurenčný. Zároveň rozsah frekvencií, ktoré sú v súčasnej dobe k dispozícii, dáva minimálnu možnosť vybudovania novej celoplošnej elektronickej komunikačnej siete. Neexistuje tak dôvod pre ďalšie obmedzenie frekvenčného rozsahu prideleného pre jeden podnik v tomto frekvenčnom pásme.

Slovak Telekom: V pripomienkovanom materiáli úrad svoj návrh nezdôvodňuje, ale skôr popisuje svoj zámer. Taktiež nie je jasné, či otvorenosť a konkurenčnosť trhu eliminuje pôvodné obavy o možnosti špekulatívneho hromadenia frekvencií. Spoločnosti Slovak Telekom nie je zrejmé, na základe akých skutočností úrad navrhol zrušenie maximálneho rozsahu frekvencií na úrovni 2×20 MHz. Slovak Telekom navrhuje úradu bližšie zdôvodniť navrhované zrušenie „frekvenčného capu“.

V prípade, ak úrad vyhodnotí túto konzultáciu v tom zmysle, že frekvenčný cap sa zachová, tak by bolo vhodné do Prílohy k plánu využívania frekvenčného spektra uviesť, či tento frekvenčný cap sa týka jedného subjektu, alebo všetkých subjektov, v ktorých má určitá osoba väčšinový podiel na hlasovacích právach.

SWAN: Vyjadrujeme zásadný nesúhlas s navrhovanou zmenou. Máme za to, že strop 2×20 MHz je efektívnym nástrojom regulácie frekvenčného spektra a významne môže podporiť trhové prostredie. Frekvenčné pásmo 1800 MHz je univerzálne a môže byť použité pre rýchle dátové siete 4. generácie, ako aj pre staršie siete GSM. Návrhom na zrušenie frekvenčného stropu postupuje úrad proti ďalšiemu rozvoju hospodárskej súťaže na trhu mobilných elektronických komunikačných služieb a proti záujmu užívateľov mobilných služieb.

SWAN po preštudovaní návrhu úradu na zrušenie frekvenčného stropu konštatuje, že tento návrh nie je nijako odôvodnený. Takýto postup úradu svedčí skôr o jeho rezignácii na rolu aktívneho regulátora v zmysle ustanovenia § 6 ods. 3 písm. c), d) a e) zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v platnom znení.

Zastávame názor, že úrad si v návrhu nesprávne zamieňa „otvorenú a nediskriminačnú súťaž“ o frekvenčné spektrum so súťažou medzi podnikmi na dotknutých relevantných trhoch, pričom jeho primárnou povinnosťou je zabezpečiť práve druhú spomenutú, teda férovú súťaž o užívateľov na trhu mobilných elektronických komunikačných služieb.

O2: O2 víta rozhodnutie úradu upraviť pravidlá využívania frekvenčného spektra, nakoľko sa plne stotožňujeme s názorom, že trh mobilných elektronických komunikácií v Slovenskej republike je v súčasnosti saturovaný, otvorený a konkurenčný. Preto rozumieme a podporujeme rozhodnutie zrušiť pôvodne platné obmedzenie pre maximálny frekvenčný rozsah pridelený pre jeden podnik v tomto pásme. Aj keď to v konečnom dôsledku môže znamenať vyššiu cenu v prípade súťaže o frekvencie v tomto pásme, považujeme za podstatné najmä to, že súťaž bude otvorená všetkým, a teda transparentná a férová. K ostatným navrhovaným zmenám nemáme výhrady. Oceňujeme, že úrad tento

návrh predložil na verejnú konzultáciu a mali sme teda možnosť si návrh preštudovať a vyjadriť sa k nemu.

Stanovisko úradu: Úrad sa stotožňuje s názorom väčšiny prispievateľov do verejnej konzultácie, že trh elektronických komunikácií je dostatočne konkurenčný, saturovaný, pričom rozsah frekvencií, ktoré sú v súčasnej dobe k dispozícii, dáva minimálnu možnosť vybudovania novej celoplošnej elektronickej komunikačnej siete. Súčasní držiteľia individuálnych povolení majú dostatočne vybudované pozemné elektronické komunikačné siete a spĺňajú stanovené rozvojové kritéria definované v individuálnych povoleniach. Tvrdenie, že: *Návrhom na zrušenie frekvenčného stropu postupuje úrad proti ďalšiemu rozvoju hospodárskej súťaže na trhu mobilných elektronických komunikačných služieb a proti záujmu užívateľov mobilných služieb*“ nie je nijakým spôsobom odôvodnené a úrad sa s ním nestotožňuje.

2. Nerovnomernosť prideleného spektra

SWAN: *Aktuálne rozdelenie frekvenčného spektra vhodného pre štandardizované mobilné siete 2G, 3G a 4G je medzi slovenských operátorov rozdelené pomerne nerovnomerne, keď traja operátori Slovak Telekom, Orange a O2 disponujú pomerne veľkými prídelmi v pásmach pod 1GHz, ako aj nad 1GHz a spoločnosť SWAN disponuje prídedom iba v pásme 1800 MHz. V tejto súvislosti je návrh úradu na zrušenie frekvenčného stropu nepochopiteľný a neprimeraný.*

Stanovisko úradu: Spoločnosť SWAN získala frekvencie na poskytovanie verejnej elektronickej komunikačnej siete vo výberovom konaní v roku 2013. V tomto výberovom konaní úrad ponúkal frekvencie z frekvenčných pásiem 800 MHz, 1800 MHz a 2600 MHz, o ktoré sa mohla uchádzať aj spoločnosť SWAN, ako účastník aukcie. Spoločnosť SWAN však prejavila záujem len o časť frekvencií z frekvenčného pásma 1800 MHz. O zvyšok ponúkaných frekvencií z frekvenčného pásma 1800 MHz, ako aj frekvencií z pásma 800 MHz a 2600 MHz záujem neprejavila. Úrad si je vedomý, že operátori, ktorí vstúpili na trh elektronických komunikačných služieb skôr, majú k dispozícii aj frekvencie z iných frekvenčných pásiem, ktoré boli pridelené v minulosti. Úrad predpokladá, že aj spoločnosť SWAN bude v budúcnosti rozširovať svoje frekvenčné prídely o ďalšie frekvenčné pásma, ktoré budú ponúkané vo výberových konaniach.

3. Šírka kanálu

Orange: *Návrh Prílohy k plánu využívania frekvenčného spektra pre úsek 1710 – 1880 MHz FP/MS – 02/rev.5 stanovuje šírku kanálu 200 kHz, 1.25 MHz a 5 MHz. Máme za to, že tým môže byť obmedzené nasadzovanie LTE, prípadne iných systémov, pre ktoré je šírka pásma upravená v prislúchajúcich štandardoch. Napríklad pre LTE je šírka pásma stanovená nasledovne: 1.4/3/5/10/15/20 MHz. Navrhujeme preto aj šírku kanálu v predmetnej prílohe upraviť spôsobom, ktorý nebude obmedzovať nasadzovanie, či už súčasne fungujúcich systémov LTE, ako aj budúcich generácií mobilných sietí.*

Stanovisko úradu: V súlade s princípmi neutrality sietí a neutrality služieb úrad vezme do úvahy pripomienku spoločnosti Orange a rozšíri, prípadne inak definuje šírku kanálu v Prílohe k plánu využívania frekvenčného spektra pre úsek 1710 – 1880 MHz.

Ďalšie pripomienky respondentov, ktoré priamo nesúviseli s predmetom konzultácie:

a. Rozdelenie frekvenčných blokov v budúcej aukcie

***Slovak Telekom:** „Plán ustanovuje spôsob a podmienky, podľa ktorých je možné frekvenčné spektrum využívať rádiovými zariadeniami a elektronickými komunikačnými sieťami.“ Slovak Telekom navrhuje doplniť do prílohy k plánu využívania frekvenčného spektra v časti poznámky: Pre výberové konanie na ostávajúcu časť frekvenčného pásma 1800 MHz v rozsahu $2 \times 9,0$ MHz, túto časť rozdeliť do 8 blokov o veľkosti $2 \times 1,0$ MHz a 5 blokov o veľkosti $2 \times 0,2$ MHz.*

Stanovisko úradu: Plán využívania frekvenčného spektra stanovuje podmienky v súvislosti s využívaním frekvenčného spektra, nie v súvislosti s podmienkami pridelenia frekvencií a ich rozdelením do aukčných blokov v ktoromkoľvek z výberových konaní. Úrad však nevylučuje, že sa uvedeným podnetom nebude zaoberať.

b. Pravidlá a podmienky aukcie

***Slovak Telekom:** V súlade s predpokladaným výberovým konaním na pridelenie ostávajúcej časti frekvenčného pásma 1800 MHz, Slovak Telekom navrhuje zverejniť aj výzvu na konzultáciu o príprave a realizácii výberového konania, kde by sa konzultovali otázky pravidiel budúcej aukcie, a to predovšetkým jasnosť určenia pravidiel aktivity účastníka výberového konania, časový horizont predpokladaného výberového konania, a či budú určené pravidla účasti vzhľadom na ovládajúcu osobu.*

Stanovisko úradu: Plán využívania frekvenčného spektra, ktorý bol predmetom verejnej konzultácie stanovuje podmienky v súvislosti s využívaním frekvenčného spektra. Pravidlá a podmienky výberového konania stanovuje výzva na podávanie ponúk do výberového konania a pravidlá elektronickej aukcie stanovuje aukčný poriadok. Úrad však nevylučuje, že sa uvedeným podnetom nebude zaoberať pri príprave podmienok výberového konania.

c. Fragmentácia pásma

***Orange:** Považujeme za potrebné upriamiť pozornosť na stále pretrvávajúci stav výraznej fragmentácie daného frekvenčného spektra. Pre jeho plnohodnotné a efektívne využívanie preto považujeme za nevyhnutné jeho preusporiadanie, a to v najkratšom možnom čase po pridelení jeho zostávajúcej časti.*

Stanovisko úradu: Preusporiadanie frekvenčného pásma (refarming) nie je podmienkou, ktorá je definovaná v Prílohe k plánu využívania frekvenčného spektra. Refarming by mal vychádzať z dohody medzi držiteľmi individuálnych povolení na používanie im pridelených frekvencií. Úrad víta všetky konštruktívne návrhy zo strany operátorov na dosiahnutie vzájomnej dohody vedúcej k úspešnej realizácii refarmingu vo frekvenčnom pásme 1800 MHz.

d. Doterajšie skúsenosti s využívaním spektra 1800 MHz v Slovenskej republike

SWAN: Pridelené frekvencie v pásme 1800 MHz sú spoločnosťou SWAN využívané od roku 2014 na postupné rovnomerné pokrývanie obyvateľstva a územia Slovenskej republiky sieťou 4G a 2G. V plnej miere sme rešpektovali a rešpektujeme stanovené rozvojové kritéria stanovené v individuálnom povolení. Bohužiaľ, nie všetky telekomunikačné podniky nakladajú s prideleným spektrom tak efektívne. Za veľmi negatívny príklad považujeme spoločnosť O2, ktorá od roku 2006 disponuje prídelením v rozsahu $2 \times 15,0$ MHz a od roku 2013 prídelením v rozsahu $2 \times 15,8$ MHz, pričom však spektrum v tomto pásme dlhodobo nevyužívala vôbec a aj dnes ho podľa dostupných informácií využíva iba vo veľmi obmedzenej miere. V praxi to znamená, že obrovský rozsah frekvenčného spektra v pásme 1800 MHz je blokovaný operátorom O2 bez akéhokoľvek úžitku pre užívateľov mobilných služieb. Napriek takémuto dlhodobému neefektívnemu nakladaniu so spektrom, v apríli spoločnosť O2 oznámila svoj zámer zbaviť sa malej časti blokovaného spektra v rozsahu $2 \times 0,8$ MHz, bezpochyby s cieľom „podliezť“ frekvenčný strop.

Stanovisko úradu: Predmetom verejnej konzultácie bola Príloha k plánu využívania frekvenčného spektra pre frekvenčné pásmo 1710 – 1880 MHz a skúsenosti s využívaním frekvencií z frekvenčného pásma 1800 MHz nie sú jeho súčasťou. Úrad však d'akuje za každý podnet, ktorý by mohol prispieť k zlepšeniu kvality a efektívnosti využívania frekvenčného spektra.

e. Rozvojové kritéria

SWAN: SWAN navrhuje, aby úrad s cieľom zabrániť neefektívnemu hromadeniu spektra popri zachovaní frekvenčného stropu v každom výberovom konaní aplikoval aj tzv. rozvojové kritéria, ktoré by mali zabrániť, aby získané spektrum zostalo nevyužitú.

Stanovisko úradu: Plán využívania frekvenčného spektra, ktorý bol predmetom verejnej konzultácie stanovuje podmienky súvisiace s využívaním predmetnej časti frekvenčného spektra. Podmienky výberového konania, a teda aj rozvojové kritéria stanovuje výzva na predkladanie ponúk do výberového konania, a následne vydané individuálne povolenia. Úrad však nevyklučuje, že sa uvedeným podnetom nebude zaoberať pri príprave podmienok výberového konania.